

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 108

van **KRISTOF SLAGMULDER**

datum: 4 november 2022

---

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Knelpuntberoepen - Afstemming tussen lijst VDAB en coëfficiënt volwassenenonderwijs

VDAB publiceert elk jaar een overzicht van de knelpuntberoepen. Dat zijn alle banen waarvoor de vacatures in Vlaanderen moeilijk ingevuld raken. De lijst bevat elk jaar een aantal structurele knelpuntberoepen, zoals technische beroepen, verpleegkundigen, schoonmakers enzovoort.[\[1\]](#)

Wat betreft knelpuntopleidingen geeft VDAB een overzicht per sector van de studies die een werkzoekende of een andere ingeschreven persoon in arbeidsbemiddeling via VDAB kan volgen.[\[2\]](#) Het zijn studies die erkend zijn door VDAB en die leiden naar een knelpuntberoep. Een werkzoekende die een erkende opleiding wil volgen, heeft recht op een aantal voordelen, zoals het behoud van de werkloosheidsuitkering of een tussenkomst in de vergoeding voor cursussen, mobiliteit of kinderopvang. In de opleidingendatabank van VDAB kunnen geïnteresseerden een breed overzicht vinden van zowel erkende als niet-erkende opleidingen, die georganiseerd worden door VDAB of door partnerorganisaties als hogescholen of centra voor volwassenenonderwijs (CVO's).

In het volwassenenonderwijs spelen knelpuntopleidingen ook een belangrijke rol inzake hun financiering. Bij de berekening van het totale aantal financieringspunten voor de leraaruren per centrum per referentieperiode (zoals beschreven in artikel 98 van het *Decreet betreffende het volwassenenonderwijs*[\[3\]](#)) wordt voor het aandeel van 90% gewogen financieringspunten op basis van centrumkenmerken en opleidingskenmerken o.a. ook rekening gehouden met de coëfficiënt voor de studiegebieden met een structureel knelpuntkarakter (skk). Opleidingen die leiden naar een beroep met een knelpuntkarakter worden dus zwaarder gewogen. De coëfficiënt voor de studiegebieden met een structureel knelpuntkarakter is 1,05 voor de studiegebieden algemene personenverzorging, schrijnwerkerij, groot transport, mechanica-elektriciteit en koeling en warmte. De Vlaamse Regering kan die studiegebieden aanpassen en ook op lokaal niveau vastleggen. Ook voor de berekening van de puntenenveloppe voor de oprichting van betrekkingen in de ambten van het bestuurs- en ondersteunend personeel speelt deze coëfficiënt een rol (zoals beschreven in artikel 105 van het genoemde decreet).

Vanuit de CVO's klinkt echter de kritiek dat de lijst met opleidingen waar de coëfficiënt voor de studiegebieden met een structureel knelpuntkarakter (skk) van kracht is, zoals vermeld in het genoemde onderwijsdecreet, niet afgestemd en dus te verschillend is met de lijst met knelpuntberoepen van VDAB. In maart 2021 zinspeelde collega Vandromme al enigszins op deze problematiek in haar eerste reплиek bij een vraag om uitleg omtrent financiële ondersteuning van het volwassenenonderwijs in het kader van de coronacrisis.[\[4\]](#) De collega noemde daar het voorbeeld van opleidingen lassen en

opleidingen binnen het studiegebied bouw. Die vallen niet onder de knelpuntberoepen binnen het decreet, maar staan wel in de knelpuntberoepenlijst van VDAB.

Volgens het werkveld zorgt dit voor problemen en missen ze hierdoor middelen om bepaalde opleidingen die effectief leiden tot een knelpuntberoep, maar niet vallen onder die decretale coëfficiëntregel, inhoudelijk te versterken, beter te ondersteunen en/of in de markt te zetten. Nochtans is het gezien a) de huidige krapte op de arbeidsmarkt, b) het sterk verminderde aantal afstuderenden in het leerplichtonderwijs in opleidingen die leiden tot een knelpuntberoep en c) de grote mismatch tussen enerzijds de vaak gevraagde (specifieke) competenties bij werkgevers en anderzijds de aanwezige skills bij (minder geschoolde) werknemers en werkzoekenden, zeker opportuun om opleidingen binnen het volwassenenonderwijs die leiden tot een knelpuntberoep te versterken.

1. Hoe schat de minister deze problematiek en bijbehorende kritiek in? Ontving hij ook al soortgelijke signalen vanuit het volwassenenonderwijs of andere betrokken partners?
2. Zal de minister de anomalieën tussen de knelpuntberoepenlijst van VDAB en de opleidingen die volgens het decreet vallen onder de coëfficiënt voor de studiegebieden met een structureel knelpuntkarakter (skk) in kaart brengen?
3. Volgens stakeholders uit het volwassenenonderwijs is de huidige decretale vormgeving van opleidingen binnen skk te rigide. Evaluaties en aanpassingen via bekrachtiging door de Vlaamse Regering geschieden maar om de vijf jaar, dit terwijl de knelpuntberoepenlijst van VDAB ieder jaar geactualiseerd wordt.

Zal de minister ter zake het initiatief nemen om:

- a) ofwel deze evaluatiecycli meer gelijk te laten lopen;
  - b) ofwel een volledige inhoudelijke harmonisatie te verkrijgen van de beide lijsten?
4. In zijn advies van 25 september 2017 inzake de financiering van het volwassenenonderwijs^[5] stelde de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) nog het volgende omtrent de coëfficiënt voor de studiegebieden met een structureel knelpuntkarakter (skk), als raadgeving bij het beleidsproces bij het *Ontwerp van decreet tot wijziging van de rechtspositie van het personeel van de centra voor volwassenenonderwijs en tot wijziging van het financieringsluik van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs*^[6]: "Er worden in vergelijking met de coëfficiënt voor maatschappelijke relevantie (mb) te weinig incentives gegeven om studiegebieden aan te bieden die de arbeidsmarkt nodig heeft. Daarbij is het niet duidelijk met welke periodiciteit de coëfficiënt wordt geëvalueerd. De coëfficiënt in de financiering voor de personeelsmiddelen voor de CVO met betrekking op het knelpuntkarakter van vacatures dient te worden verhoogd. Daarbij dient er zoveel mogelijk rekening te worden gehouden met de regionale verschillen inzake de behoefte van de arbeidsmarkt door de studiegebieden met een structureel knelpuntkarakter op lokaal niveau vast te leggen zoals ook in het decreet is voorzien."

Op deze vraag tot een effectieve hogere coëfficiënt voor de studiegebieden met een structureel knelpuntkarakter (skk) is de Vlaamse Regering toen niet wezenlijk ingegaan. In haar respons in de toelichting bij dit ontwerp van decreet stelde de toenmalige minister dat de coëfficiënten tot doel hebben om meer cursisten (werkzoekenden én andere) te stimuleren naar opleidingen waar grote vraag naar bestaat op de arbeidsmarkt, én om die cursisten in hun opleiding voldoende te

ondersteunen. Of deze incentive de beleidsdoelstelling bereikt, zou een van de elementen van de monitoring van de impact op het nieuwe financieringssysteem uitmaken.

Wat is hier thans de stand van zaken? Is het volgens de minister opportuun om de coëfficiënt voor de studiegebieden met een structureel knelpuntkarakter te verhogen? Zo niet, waarom niet?

5. Welke eventuele andere initiatieven zullen de minister van Onderwijs en de minister van Economie en Werk samen nemen om opleidingen die leiden tot een knelpuntberoep binnen het volwassenenonderwijs inhoudelijk te versterken, beter te ondersteunen of in de markt te zetten?

Deze vraag werd gesteld aan de ministers Ben Weyts (108), Jo Brouns (125)

[1] De lijst van knelpuntberoepen voor het jaar 2022 kan men consulteren via deze link: <https://www.vdab.be/sites/default/files/media/files/Knelpuntberoepen%202022.pdf>

[2] <https://www.vdab.be/diplomaviavdab>

[3] <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=13914>

[4] Vraag om uitleg over de ondersteuning van het volwassenenonderwijs, 18 maart 2021, VOU nr. 2432 (2020-2021): <https://www.vlaamsparlement.be/nl/parlementair-werk/commissies/commissievergaderingen/1489177/verslag/1494797>

[5] https://www.serv.be/sites/default/files/documenten/SERV_20170925_Financiering_Volwassenenonderwijs_ADV.pdf

[6] <https://www.vlaamsparlement.be/nl/parlementaire-documenten/parlementaire-initiatieven/1222884>

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

GECOÖRDINEERD ANTWOORD

op vraag nr. 108 van 4 november 2022

van **KRISTOF SLAGMULDER**

Het decreet voorziet in een evaluatie waarvoor ik ook reeds opdracht gaf aan de administratie. In de evaluatie van het nieuwe financieringssysteem van het volwassenenonderwijs zal onder andere de evolutie van de studiegebieden met structureel knelpuntkarakter in kaart worden gebracht. Verder zal er ook een bevraging van de centra over hun ervaringen met het nieuwe financieringssysteem georganiseerd worden. De aangehaalde vragen van de SERV en de sectoren zullen eveneens meegenomen worden.

In de Regioscan rapporten was er ook al aandacht voor knelpuntberoepen. Dit vertaalde zich in projectvoorstellen door centra voor volwassenenonderwijs en centra voor basiseducatie binnen de tweede projectoproep Edusprong, waarbij onder meer werd ingezet op:

- geïntegreerde trajecten met het oog op het verhogen van slaagkansen in knelpuntberoepen van de harde, de zachte en de zorgsector, en snellere doorstroming naar de arbeidsmarkt;
- de ontwikkeling van digitale leermiddelen voor knelpuntberoepen in de voedingssector en de harde sector;
- geletterdheidscoaching bij opleidingen die leiden naar knelpuntberoepen zoals fietshersteller;
- de ontwikkeling van opleidingen binnen de groene technologie.

In het kader van het Edusprong relanceplan voor het volwassenenonderwijs ontvingen de centra voor volwassenenonderwijs en centra voor basiseducatie bovendien al projectmiddelen om onder meer het arbeidsmarktgericht aanbod te versterken. Tot slot gebeuren er binnen het beleidsdomein werk al een aantal zaken om het arbeidsmarktgerichte aanbod toegankelijker te maken. VDAB houdt rekening met de jaarlijks aangepaste lijst met knelpuntberoepen om werkzoekenden toe te leiden naar het opleidingsaanbod in het volwassenenonderwijs en andere aanbieders en het DWSE geeft ook al incentives voor arbeidsmarktgerichte opleidingen via DWSE.